

Багатонаціональні операції за участю України:

юридичні, політичні і військові аспекти реалізації політики позаблоковості

Аналітична записка

Завідувач відділу А.І. Їжак

На сьогодні Україна приймає участь у 15 міжнародних операціях і місіях в 11 країнах світу, у Середземному і Чорному морях та на узбережжі Сомалі (див. додаток 1):

– в місіях ООН: Ліберія (військовий контингент), Кот-Д'Івуар (тимчасова передислокація частини контингенту з Ліберії), Судан (військові спостерігачі), Конго (військові спостерігачі); Косово (штабні офіцери), Кіпр (поліцейські) Тимор-Лешти (поліцейські);

– у місіях НАТО за мандатом ООН: Косово (військовий контингент), Ірак (військові радники та штабні офіцери), Афганістан (військові експерти і медики);

– У Поліцейській Місії Європейського Союзу в Боснії і Герцеговині (поліцейські);

– в антипіратській операції ЄС "Atalanta" на підтримку резолюцій Ради Безпеки ООН: узбережжя Сомалі (штабний офіцер з перспективою залучення кораблів для патрулювання);

– в операції колективної оборони НАТО "Active Endeavour": Середземне море (кораблі для патрулювання за запитом і пропозицією);

– у місії за договірним мандатом: Придністров'я (військові спостерігачі);

– в антитерористичній морській Операції "Чорноморська Гармонія", ініційованій Туреччиною (обмін інформацією).

Крім того, за окремими угодами Україна надає інфраструктурну підтримку (транзит вантажів) для проведення операцій США і НАТО в Афганістані, персонал (на сьогодні кілька поліцейських) для місій ОБСЄ в Сербії і Киргизстані (фактично, це місцеві офіси ОБСЄ). Додатково, за угодою SALIS

українська авіакомпанія "Авіалінії Антонова" (державна) здійснює перевезення в інтересах НАТО, і за контрактами з ООН компанія "Українські вертольоти" (приватна) надає для використання у миротворчих операціях вертольоти Мі-8МТ (оренднуються у міністерства оборони України), пілотів і обслуговуючий персонал.

У рамках діалогу Україна-НАТО обговорюється питання приєднання України до антипіратської операції Альянсу "Ocean Shield" (аналогічна за функціями до операції ЄС "Atalanta") і форми можливої підтримки з боку України операцій в Лівії.

Варто зауважити, що операції "Active Endeavour", "Atalanta", Поліцейська Місія ЄС в Боснії і Герцеговині, "Чорноморська Гармонія" не є операціями, що проводяться від імені ООН. Їх мандат випливає із резолюцій Ради Безпеки ООН і відповідає положенням Статуту ООН, однак вони проводяться за ініціативою і в інтересах відповідно НАТО, ЄС і Туреччини. Місія у Придністров'ї взагалі не має прямого мандату ООН і базується на міжнародній угоді. Таким чином, участь України у багатонаціональних операціях не обмежується миротворчою діяльністю в рамках ООН.

У зв'язку з прийняттям Закону України "Про засади внутрішньої і зовнішньої політики" (№ 2411-VI від 1 липня 2010 року), яким, зокрема, запроваджується політика позаблоковості, доцільним є розгляд питання про його вплив на участь України у міжнародних багатонаціональних операціях.

Політика позаблоковості визначена в цьому законі як *"неучасть України у військово-політичних союзах"*, при цьому передбачається *"продовження конструктивного партнерства з Організацією Північноатлантичного договору та іншими військово-політичними блоками"* (параграф 5 пункту 2 статті 11). Така формула виключає приєднання до базових договорів, що лежать в основі військово-політичних союзів, але допускає різні інтерпретації щодо участі у діяльності власне організацій, утворених на основі таких договорів. Інституалізоване партнерство з військовими союзами, зокрема, залучення до багатонаціональних операцій на основі спеціальних угод, за певних умов може

тракуватись як участь в таких організаціях. Це стосується як Організації Північноатлантичного договору (НАТО), так і Організації Договору про колективну безпеку (ОДКБ).

Міжнародне право регулює питання участі у міжнародних договорах і угодах, але не містить визначення щодо "участі в організаціях"¹. В останньому випадку використовуються терміни "членство", "асоційоване членство", "статус спостерігача". Таким чином, *використання у Законі "Про засади внутрішньої і зовнішньої політики" формулювання "неучасть у союзах" допускає різні тлумачення*, у тому числі, з політичною метою. Виходячи з міжнародного права *коректним було б формулювання "неучасть у договорах про колективну оборону"*.

У вересні 2010 року щотижневик "Дзеркало тижня" з посиланням на власні джерела повідомив, що президент Росії Д.Медведев дав доручення дипломатичному корпусу та розвідувальним службам відстежувати розвиток відносин України і НАТО на предмет дотримання політики позаблоковості. Постійний представник Росії при НАТО Дмитро Rogozin в інтерв'ю ІТАР-ТАСС 9 серпня 2010 року використав термін "неформальне" членство в НАТО, навівши приклади Ізраїлю та Грузії². Це свідчить, що *Росія має власне розуміння "неучасті в організаціях", яке не обов'язково співпадає з прийнятим в Україні*. Причому, в своїх оцінках Росія може керуватись не юридичними нормами, а політично мотивованою інтерпретацією термінів.

За військовими параметрами операції, в яких бере участь Україна, розділяються на такі (див. додаток 1):

¹ Віденська конвенція про право міжнародних договорів 1969 року http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/pdf/lawtreat.pdf, Конвенція про правонаступництво по відношенню до договорів 1978 року http://www.un.org/russian/law/ilc/succession_treaties.pdf, Віденська конвенція про право міжнародних договорів між державами і міжнародними організаціями або між міжнародними організаціями 1986 року <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N86/554/11/IMG/N8655411.pdf?OpenElement>

² Дмитрій Rogozin: "НАТО считає Грузію своїм продвинутим партнером" (ІТАР-ТАСС), 9 августа 2010. <http://www.natomission.ru/security/article/security/artpublication/84/>

1) операції, що передбачають дії бойових підрозділів на територіях інших країн (операції ООН в Ліберії, Кот-Д'Івуарі, операція НАТО КФОР у Косові);

2) морські операції ("Active Endeavour", "Atalanta", "Чорноморська Гармонія");

3) операції, в яких задіяний допоміжний військовий персонал (місії ООН у Судані, Конго і Косові, місії НАТО в Іраку і Афганістані, миротворча місія у Придністров'ї);

4) поліцейські операції (місії ООН на Кіпрі та у Тиморі-Лешті, Поліцейська Місія ЄС в Боснії і Герцеговині).

Потенційні проблеми дотримання політики позаблоковості створюють тільки перші дві категорії.

За юридичним статусом міжнародні операції і місії, в яких бере участь Україна, можна розділити на такі, що проводяться:

1) за прямою санкцією Ради Безпеки силами ООН;

2) за прямою санкцією Ради Безпеки силами регіональних організацій;

3) відповідно до резолюцій Ради Безпеки регіональними організаціями;

4) відповідно до права на самооборону (стаття 51 уставу ООН) або/і у відповідності з повноваженнями що випливають з резолюцій Ради Безпеки і міжнародного права;

5) на базі спеціальних угод міжнародними коаліціями.

Стосовно перших двох категорій політика позаблоковості не накладає і не може накладати обмежень. Відповідно до Статуту ООН всі члени організації мають погоджуватись і підтримувати дії, зокрема примусові, санкціоновані Радою Безпеки (пункт 5 статті 2, статті 25, 39, 43-47).

Стосовно категорій 3) і 5) ключовим питанням є те, чи передбачає операція бойові дії. Якщо так, був би необхідний додатковий юридичний аналіз. Проте, ці операції (Поліцейська Місія ЄС в Боснії і Герцеговині і Місія у Придністров'ї) є поліцейськими або миротворчими (спостережними). В таких операціях конфлікту з політикою позаблоковості виникнути не може.

На особливу увагу заслуговує категорія 4), до якої відносяться операції НАТО "Active Endeavour", ЄС "Atalanta" і турецька операція "Чорноморська Гармонія". Участь України в двох останніх на сьогоднішній день не передбачає залучення бойових підрозділів. Щодо операції "Active Endeavour" юридичні підстави для участі в ній України заслуговують на предметний розгляд.

Пункт 23 частини першої статті 85 Конституції України відносить до повноважень Верховної Ради *"схвалення рішення про надання військової допомоги іншим державам, про направлення підрозділів Збройних Сил України до іншої держави"*. Крім того згідно з пунктом 2 частини другої статті 92 виключно законами України встановлюється *"порядок направлення підрозділів Збройних Сил України до інших держав"*. Відповідно до цих конституційних вимог прийняті Закони України "Про участь України в міжнародних миротворчих операціях" № 613-XIV від 23 квітня 1999 року і "Про порядок направлення підрозділів Збройних Сил України до інших держав" № 1518-III від 2 березня 2000 року. Викладені в них процедури конкретизовані Указом Президента України "Про Порядок розгляду пропозицій щодо участі України в міжнародних миротворчих операціях" № 153 від 1 лютого 2000 року.

Цими законами встановлюються різні правила щодо направлення до інших держав (як з метою участі у миротворчих операціях, так і для надання військової допомоги) "бойових підрозділів" і "військового персоналу" з вичерпним визначенням змісту цих категорій (до "військового персоналу" віднесені також поліцейські). Направлення обох категорій здійснюється за рішенням РНБОУ, затвердженим указом Президента, при цьому для направлення бойових підрозділів додатково необхідне схвалення Верховною Радою, як це впливає із пункту 23 частини першої статті 85 Конституції.

В рішенні РНБОУ щодо участі України в операції "Active Endeavour" сказано, що *"норми Законів України "Про участь України в міжнародних миротворчих операціях" та "Про порядок направлення підрозділів Збройних Сил України до інших держав" не поширюються на процедури прийняття рішення стосовно направлення корветів "Луцьк" та "Тернопіль" і фрегата*

"Гетьман Сагайдачний" Військово-Морських Сил Збройних Сил України для участі у військово-морських операціях на Середземному морі в рамках операції "Активні зусилля", оскільки згадана операція не є миротворчою, названі кораблі не підпадають під дію Договору про звичайні збройні сили в Європі, вони направлятимуться не до іншої держави, а до районів проведення цієї операції, які знаходяться у відкритому морі, і виконуватимуть завдання, що не передбачені зазначеними Законами" (абзац 3 мотиваційної частини)³.

З даного рішення випливає, по-перше, що Україна може приймати участь в операціях, які не є миротворчими (політично це важливо) і, по-друге, **існують форми участі бойових підрозділів в операціях за межами України, які не врегульовані законом**. Причому, врегулювання процедур участі в таких операціях, наприклад морських, повітряних і операцій військ спеціального призначення з території України, не є вимогою Конституції, оскільки така вимога, відповідно до пункту 2 частини другої статті 92 стосуються тільки *"направлення підрозділів Збройних Сил України до інших держав"*.

Сучасні операції НАТО і ЄС у багатьох випадках не підпадають під визначення миротворчих і не передбачають направлення підрозділів до інших країн (наприклад повітряна операція НАТО в Лівії). Тому до них може бути застосована та ж сама процедура приєднання, що і до операції "Active Endeavour".

Така юридична невизначеність при прийнятті важливих рішень щодо участі України у багатонаціональних операціях, з одного боку, збільшує свободу дій виконавчої влади, але з іншого, провокує політичні конфлікти. Принципово, існують два варіанти вирішення даної проблеми: перший – розширення дії Законів України "Про участь України в міжнародних миротворчих операціях" та "Про порядок направлення підрозділів Збройних Сил України до інших держав" на весь спектр можливих операцій, з чітким

³ Рішення "Про направлення корветів "Луцьк" та "Тернопіль" і фрегата "Гетьман Сагайдачний" Військово-Морських Сил Збройних Сил України для участі у військово-морських операціях на Середземному морі в рамках операції "Активні зусилля" від 17 листопада 2006 року, затверджене Указом Президента № 1076/2006 від 14 грудня 2006 року.

розмежуванням, під дію якого саме закону підпадає та чи інша операція. Другий – загальний перегляд повноважень гілок влади у цій сфері у рамках роботи Конституційної асамблеї. Підставою є те, що широкі повноваження виконавчої влади щодо застосування військ є розповсюдженою у Європі практикою (див. додаток 2).

У цьому зв'язку варто звернути увагу на колізію з попередніми рішеннями щодо направлення бойових підрозділів. Так, направлення бойових підрозділів до Іраку у 2003 році відбувалось на основі положень Закону України "Про участь України в міжнародних миротворчих операціях". При цьому відповідний указ Президента⁴ посилався Резолюцію Ради Безпеки ООН № 1483 від 22 травня 2003 року, в якій йшлося про сприяння країнам, що здійснюють окупацію Іраку, з боку країн, які не є такими, що здійснюють окупацію (параграфи 14-16 мотиваційної частини).

Подібні ситуації, коли використовується закон, що не відповідає змісту військової операції, є ризикованими, адже умови бойового використання сил у багатонаціональних операціях мають бути уніфіковані. Якщо Україна спрямовує бойові підрозділи для участі в певній операції, вони мають бути готовими для виконання завдань, які випливають із міжнародного мандату, а не внутрішніх законів, що використовуються як юридична підстава для участі.

Зазначені юридичні колізії не мають прямого відношення до політики позаблоковості, однак вони можуть створювати негативний фон для політичних інтерпретацій.

Участь у міжнародних операціях регулярно ставала причиною гострих внутрішньополітичних дискусій. Зокрема, у 2003 році рішення щодо направлення контингенту до Ліберії було прийнято тільки з третьої спроби. Протягом 2004 року постійно піднімалось питання про вивід контингенту з

⁴ Указ Президента України "Про направлення миротворчого контингенту для участі України у міжнародній миротворчій операції в Республіці Ірак", схвалений Законом України № 897-IV від 5 червня 2003 року.

Іраку, в 2008 році опозиція вимагала виводу поліцейських сил з Косово застосовуючи, зокрема, блокування трибуни Верховної Ради.

Безпосереднім поштовхом до політичного протистояння, як правило, стає загибель українських громадян, на яке напластовується загальне невдоволення до влади з боку опозиції (вірогідність таких інцидентів максимальна у місцях за участі бойових підрозділів на території інших держав). Така ситуація може виникнути за будь якої конфігурації політичних сил. Апеляція до політики позаблоковості стає додатковим аргументом у критиці, незважаючи на те, що для цього не існує юридичних підстав проявилось під час прийняття рішення про направлення контингенту до Кот-Д'Івуару у 2011 році. У.

21 квітня 2011 року Рада національної безпеки і оборони України ухвалила рішення "Про участь Збройних Сил України у багатонаціональних військових формуваннях високої готовності" (введено в дію Указом Президента № 492/2011 від 21 квітня 2011 року).

Зазначене рішення є логічним кроком у реалізації довгострокової політики України з посилення можливостей долучатись до міжнародних операцій. Це передбачає здатність виконувати так звані резервні угоди з ООН щодо оперативного надання підрозділів для миротворчих місій, створює базу для участі у бойових тактичних групах ЄС і Силах реагування НАТО.

Імплементация цих завдань вимагає вирішення окреслених вище проблемних питань.

Висновки і пропозиції

Політика позаблоковості не створює принципових перешкод для активної участі України у багатонаціональних операціях. Основні проблеми впливають із політично мотивованих інтерпретацій політики позаблоковості. Цьому сприяє наявність колізій в національному законодавстві щодо різних форм залучення бойових підрозділів до багатонаціональних операцій.

Виходячи з цього, вимагає унормування низка юридичних, політичних, і військових питань:

По-перше, у політичних документах (стратегіях, доктринах і концепціях), які прямо або опосередковано визначають зміст політики позаблоковості, необхідно закріплення положення про участь у Україні у широкому спектрі багатонаціональних операцій, які проводяться за санкцією або у відповідності з рішеннями Ради Безпеки ООН, але не обов'язково є миротворчими. З цією метою під егідою РНБОУ потрібно провести аудит таких документів.

По-друге, необхідне юридичне унормування терміну *"неучасть у військово-політичних союзах"* з метою виключення інтерпретацій, які б обмежували *"конструктивне партнерство з НАТО"* (положення Закону України "Про засади внутрішньої і зовнішньої політики").

По-третє, необхідне законодавче унормування питань участі України у морських, повітряних і спеціальних операціях, які не підпадають під дію чинного українського законодавства, однак не суперечать при цьому політиці позаблоковості.

Додаток 1

Таблиця 1

Участь України в міжнародних операціях станом на квітень 2011 року

Операція ¹⁾	Зміст операції ¹⁾	Міжнародно-правові підстави ²⁾	Юридичні підстави для участі України ³⁾	Форма участі
МООНЛ (UNMIL)	Місія ООН у Ліберії (United Nations Mission in Liberia)	Резолюції Ради Безпеки ООН № 1497 від 01.08.2003 р. і № 1509 (2003) від 19.09.2003 г. (мандат, угода про статус сил, правила бойового залучення затверджені органами ООН)	Указ Президента України № 1279/2003 від 10.11.2003 р., затверджений Законом України № 1355-IV від 09.12.2003 р.	<i>Міністерство оборони:</i> 56 окремих вертолітний загін, у тому числі, 204 військовослужбовця, вертольоти Мі-8МТ (транспорті) – 6 од., військова техніка БТР-60ПБ – 1 од., БРДМ-2 – 3 од.; 2 військових спостерігача <i>Міністерство внутрішніх справ:</i> 17 поліцейських
ООНКІ (UNOCI)	Операція ООН у Кот-Д'Івуарі (United Nations Operation in Côte d'Ivoire)	Резолюція Ради Безпеки ООН № 1528 від 27.02.2004 р. (мандат, угода про статус сил, правила бойового залучення затверджені органами ООН)	Указ Президента України від № 595/2004 від 01.06.2004 р.; Указ Президента України № 578/2011 від 12.05.2011 р., затверджений Законом України № 3404-VI від 19.05.2011 р.	<i>Міністерство оборони:</i> авіаційна група зі складу контингенту у Ліберії, у тому числі, 70 військовослужбовців, вертольоти Мі-8МТ (транспорті) – 2 од., Мі-24П (ударні) – 3 од. <i>Міністерство внутрішніх справ:</i> 7 поліцейських
МООНСДПК (MONUSCO)	Місія ООН зі стабілізації у Демократичній Республіці Конго (Mission de l'Organisation des Nations Unies pour la stabilisation en République démocratique du Congo)	Резолюції Ради Безпеки ООН № 1291 від 24.02.2000 р. і № 1925 від 28.05.2010 р. (мандат, угода про статус сил, правила бойового залучення затверджені органами ООН)	Указ Президента України № 806/2000 від 20.06.2000 р., затверджений Законом України № 1832-III від 22.06.2000 р.; Указ Президента України № 681/2002 від 31.07.2002 р.	<i>Міністерство оборони:</i> 13 військових спостерігачів <i>Міністерство внутрішніх справ:</i> 2 поліцейських
МООНВС (UNMIS)	Місія ООН у Судані (United Nations Mission in the Sudan)	Резолюція Ради Безпеки ООН № 1590 від 24.03.2005 р. (мандат, угода про статус сил, правила бойового залучення затверджені органами ООН)	Указ Президента України № 1384/2005 від 28.09.2005 р.	<i>Міністерство оборони:</i> 11 військових спостерігачів <i>Міністерство внутрішніх справ:</i> 30 поліцейських
ЗСООНК (UNFICYP)	Збройні сили Організації Об'єднаних Націй по підтримці миру на Кіпрі (United Nations Peacekeeping Force in Cyprus)	Резолюція Ради Безпеки ООН № 186 від 04.03.1964 р. (мандат, угода про статус сил, правила бойового залучення затверджені органами ООН)	Указ Президента України № 732/2009 від 11.09.2009 р.	<i>Міністерство внутрішніх справ:</i> 4 поліцейських

Операція ¹⁾	Зміст операції ¹⁾	Міжнародно-правові підстави ²⁾	Юридичні підстави для участі України ³⁾	Форма участі
МООНК (UNMIK)	Тимчасова місія ООН у Косово (United Nations Interim Administration Mission in Kosovo)	Резолюція Ради Безпеки ООН № 1244 (1999) від 10.06.1999 р. (мандат, угода про статус сил, правила бойового залучення затверджені органами ООН)	Указ Президента України № 1261/99 від 02.10.1999 р.	<i>Міністерство оборони:</i> 2 військових спостерігача <i>Міністерство внутрішніх справ:</i> 1 поліцейський
ІМООНТ (UNMIT)	Інтегрована місія ООН у Тиморі-Лешті (United Nations Integrated Mission in East Timor)	Резолюція Ради Безпеки ООН № 1272 від 25.10.1999 р. (мандат, угода про статус сил, правила бойового залучення затверджені органами ООН)	Указ Президента України № 624/2000 від 26.04.2000 р.	<i>Міністерство внутрішніх справ:</i> 11 поліцейських
ПМЄС (EUSR)	Поліцейська Місія Європейського Союзу в Боснії і Герцеговині (European Union Police Mission in Bosnia and Herzegovina)	Резолюція Ради Безпеки ООН № 1396 від 05.03.2002 р.; запрошення уряду Боснії і Герцеговини від 04.03.2002 р.; Спільна Дія Ради ЄС від 11.03.2002 р. 2002/210/CFSP (мандат, угода про статус сил, правила бойового залучення затверджені органами ЄС)	Указ Президента України № 1173/2002 від 16.12.2002 р., Угода між Європейським Союзом та Україною щодо участі України у Поліцейській Місії Європейського Союзу (ПМЄС) у Боснії і Герцеговині (БіГ) від 23.12.2002 р. (набула чинності з моменту підписання)	<i>Міністерство внутрішніх справ:</i> 5 поліцейських
ТМН-І (NTM-I)	Тренувальна місія НАТО у Республіці Ірак (NATO Training Mission-Iraq)	Резолюції Ради Безпеки ООН № 1483 від 22.05.2003 р., № 1546 від 08.06.2004 р.; рішення Північноатлантичної Ради від 30.07.2004 р. і 22.09.2004 р., Угода між НАТО і урядом Іраку від 26.07.2009 р., (мандат, угода про статус сил, правила бойового залучення затверджені органами НАТО)	Указ Президента України № 1675/2005 від 30.11.05 р.	<i>Міністерство оборони:</i> 6 військових експертів
КФОР (KFOR)	Сили для Косово, утворені НАТО для підтримки миру (Kosovo Force)	Резолюція Ради безпеки ООН № 1244 від 10.06.1999 р. (мандат визначений ООН, угода про статус сил, правила бойового залучення затверджені органами НАТО)	Указ Президента України № 852/99 від 14.07.1999 р., затверджений Законом України від 16.07.1999 № 1006-14	<i>Міністерство оборони:</i> 125 військовослужбовців, легка і стрілецька зброя, автомобілі

Операція ¹⁾	Зміст операції ¹⁾	Міжнародно-правові підстави ²⁾	Юридичні підстави для участі України ³⁾	Форма участі
Операція "Активні Зусилля" (Operation Active Endeavour, OAE)	Морська операція НАТО у Середземному морі з метою колективної оборони від тероризму	Устав ООН (стаття 51), Північноатлантичний договір (стаття 5), Резолюції Ради Безпеки ООН № 1269 від 19.10.1999 р., № 1368 від 12.09.2001 р., № 1373 від 28.09.2001 р.; Рішення Північноатлантичної ради від 04.10.2001 р, і 29.04.2003 р. (мандат, угода про статус сил, правила бойового залучення затверджені органами НАТО)	Указ Президента України № 1076/2006 від 14 грудня 2006 р., Угода (у формі обміну листами) між Україною та Організацією Північноатлантичного договору про участь України у військово-морських операціях на Середземному морі в рамках операції "Активні зусилля" (ОАЗ), затверджена Указом Президента України № 71/2006 від 26.01.06 р.	<i>Міністерство оборони:</i> на постійній основі – офіцер зв'язку, за ротацією – фрегат "Гетьман Сагайдачний", корвети "Луцьк" і "Тернопіль", підрозділи спеціальних операцій і морської піхоти (загальна чисельність до 450 осіб)
Операція "Аталанта" (EU NAVFOR ATALANTA)	Військово-морська операція ЄС для боротьби з актами піратства біля узбережжя Сомалі	Резолюції Ради Безпеки ООН № 1814 від 15.05.2008 р., № 1816 від 2.06.2008 р., № 1838 від 7.10.2008 р., Спільна Дія Ради ЄС від 11.03.2002 р. від 10.11.2008 р. 2008/851/CFSP (мандат визначений ООН, угода про статус сил, правила бойового залучення затверджені органами ЄС)	Указ Президента України № 41/2010 від 20.01.2010 р. Угода між Європейським Союзом і Україною про визначення загальної схеми участі України в операціях Європейського Союзу із врегулювання криз від 13.06.2005 р., ратифікована Законом України № 137-VI від 06.03.2008 р.	<i>Міністерство оборони:</i> на постійній основі – офіцер зв'язку, за узгодженням – військові кораблі, озброєні групи захисту цивільних суден <i>Служба безпеки України:</i> за узгодженням – озброєні групи захисту цивільних суден
МССБ (ISAF)	Міжнародні сили сприяння безпеці у Ісламській Республіці Афганістан (International Security Assistance Force)	Резолюції Ради Безпеки ООН № 1386 від 20.12.2001 р., № 1510 від 13.10.2003 р., № 1707 від 12.09.2006 р.; Угода про тимчасові умови в Афганістані до відновлення постійних урядових інститутів ("Боннська угода") від 5.12.2001 р.; Рішення Північноатлантичної ради від 11.08.2003 р. Військово-технічна угода між МССБ і Тимчасовою Адміністрацією в Афганістані 4.01.2002 р. (мандат визначений ООН, угода про статус сил, правила бойового залучення затверджені органами НАТО)	Указ Президента України від 26.01.2007 № 47/2007; Указ Президента України від 15.01.2010 № 27/2010; Технічна угода між Міністерством оборони України та Міністерством охорони краю Литовської Республіки щодо направлення миротворчого персоналу України для виконання завдань у складі литовського контингенту, що діє в рамках МССБ від 13.04.2011 р.; Угода (у формі обміну листами) між Україною та НАТО про участь України в операції МССБ; Фінансова угода (у формі обміну листами) між Україною та НАТО, пов'язаною з участю України в операціях МССБ	<i>Міністерство оборони:</i> 20 військовослужбовців (штабні офіцери, військові лікарі, спеціалісти з розмінування)

Операція ¹⁾	Зміст операції ¹⁾	Міжнародно-правові підстави ²⁾	Юридичні підстави для участі України ³⁾	Форма участі
Операція "Чорноморська Гармонія" (Operation Black Sea Harmony)	Морська операція Туреччини у Чорному морі з метою протидії тероризму і асиметричним загрозам	Резолюції Ради Безпеки ООН № 1373 від 28.09.2001 р., № 1540 від 28.04.2004 р., № 1566 від 8.10.2004 р.; рішення національного уряду Туреччини (мандат визначений ООН, угода про статус сил, правила бойового залучення затверджені Туреччиною)	Протокол між Міністерством оборони України та Генеральним штабом Збройних Сил Турецької Республіки про співробітництво з питань обміну інформацією у рамках операції "Чорноморська гармонія" від 17.01.2007 р. (набрав чинності 25.04.2007 р.)	<i>Міністерство оборони:</i> Контактні пункти і система обміну інформацією
Миротворчі сили у Придністров'ї	Спільні миротворчі сили у Зоні безпеки Придністровського регіону Республіки Молдова	Угода про заходи довіри і розвитку контактів між Республікою Молдова і Придністров'ям і Протокол про деякі першочергові кроки по активізації політичного врегулювання від 20.03.98 р.	Постанова Кабінету Міністрів України № 1685 від 23.10.98 р.; розпорядження Кабінету Міністрів України № 419-р від 14.03.99 р.; спільний наказ Міністра оборони України та Міністра закордонних справ України від № 235/130 від 04.08.99 р.	<i>Міністерство оборони:</i> 10 військових спостерігачів

Примітки: ¹⁾ назви операцій українською відбивають офіційні назви російською мовою, яка є офіційною в рамках ООН.

²⁾ основні документи, які створюють правові підстави для проведення операції.

³⁾ основні документи, що санкціонують приєднання до операції з боку України.

Джерела: 1. Участь Збройних Сил України у миротворчих операціях <http://www.mil.gov.ua/index.php?part=peacekeeping&lang=ua>

2. Місії МВС України: <http://www.naiu.kiev.ua/tslc/smc/mis.php>

3. Законодавство України. <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>

4. European Union External Action, EU Common Security and Defence Policy (CSDP). <http://www.consilium.europa.eu/showPage.aspx?id=268&lang=EN>

5. NATO operations and missions. http://www.nato.int/cps/en/natolive/topics_52060.htm

Додаток 2

Таблиця 2

Роль парламенту при застосуванні збройних сил в країнах ЄС

Країна	Вироблення мандату операції	Згода парламенту на застосування	Вплив на проведення операції	Інформування парламенту щодо проведення операцій
Австрія	так (обов'язково)	так	так	так (всі парламентарі)
Бельгія	ні	ні	ні	так (члени комітету)
Болгарія	ні	ні	ні	так (члени комітету)
Великобританія	ні	ні	ні	так (члени комітету)
Греція	ні	ні	ні	
Естонія	ні	так	так	так (члени комітету)
Ірландія	ні	так	так	так (голова комітету)
Іспанія	так (необов'язково)	так	так	ні
Італія	ні	так	ні	так (члени комітету)
Кіпр	ні	так	так	ні
Латвія	так (обов'язково)	так	так (тільки термін)	так (члени комітету)
Литва	так (обов'язково)	так	так	так (члени комітету)
Люксембург	ні	ні	ні	ні
Мальта	ні	н/д	н/д	н/д
Нідерланди	так (обов'язково)	так	так	так (члени комітету)
Німеччина	так	так	так	так (всі парламентарі)
Польща	ні	ні	ні	ні
Португалія	ні	ні	ні	ні
Румунія	ні	ні	ні	так (члени комітету)
Словаччина	так	так		
Словенія	ні	ні	ні	так (члени комітету)
Угорщина	так (необов'язково)	ні	ні	так (члени комітету)
Фінляндія	ні	ні	ні	так (всі парламентарі)
Франція	ні	ні	ні	ні
Чехія	ні	ні	так	так (члени комітету)
Швеція	так (необов'язково)	так	так	так (члени комітету)

Джерело: Nicolai von Ondarza. EU Military Deployment - An Executive Prerogative? Decision-Making and Parliamentary Control on the Use of Force by the EU. The Brussels Journal of International Relations, Vol. 61, No 4, March 2009, pp. 115-136.